

روزنامه شرق

نمونه

سنت روزنامه‌نگاری تحقیقی در واشنگتن‌پست

سعید ارکان زاده یزدی

روزنامه‌نگاری تحقیقی در روزنامه واشنگتن‌پست آمریکا به سنتی ماندگار تبدیل شده است؛ در واشنگتن‌پست این سبک روزنامه‌نگاری از دوران اوج خود یعنی ماجرای واترگیت در سال ۱۹۷۲ به یادگار مانده و همچنان نیز با قوت از سوی این روزنامه دنبال می‌شود. در ماجرای واترگیت، تعدادی از مأموران «اف‌بی‌آی» به هتل واترگیت که محل اسکان ستاد انتخاباتی حزب دموکرات در انتخابات ریاست‌جمهوری بود وارد شدند. دستگاه‌های ششود کار گذاشتند و مدارکی را به سرقت بردند. این اتفاق لو رفت و توسط دو نفر از روزنامه‌نگاران واشنگتن‌پست که حالا بسیار معروف شده‌اند، یعنی باب وودوارد و کارل برنستین دنبال شد، جنجالی در سطح ملی و بین‌المللی برای آمریکا درست کرد و بحث تخلفات بیشتری مثل تقلب در انتخابات و پول‌شویی را نیز به میان کشید. درنهایت ریچارد نیکسون، رئیس‌جمهور وقت آمریکا، که مطمئن شده بود به دلیل این رسوایی، توسط مجلس استیضاح خواهد شد، بعد از دو سال مقاومت استعفا داد. جالب این است منبع خبری‌ای که اطلاعات ماجرای واترگیت را به خبرنگاران واشنگتن‌پست ارائه می‌داد تا سال ۲۰۰۵ ناشناخته بود و در این سال مشخص شد او نفر دوم اف‌بی‌آی در دهه ۱۹۷۰ بوده است.

سحر و جادوی افشاگری در قضیه واترگیت هیچ‌گاه دست از سر واشنگتن‌پست برنداشته است؛ همین بس که سردبیر فعلی این روزنامه، سردبیر روزنامه «بوستون‌گلوب» در اوایل قرن بیست‌ویکم بوده است؛ یعنی «مارتین بارون»ی که همین امسال داستان فعالیت حرفه‌ای او در فیلم «اسپیات‌لایت» تصویر شد؛ فیلم که برنده بهترین فیلم اسکار ۲۰۱۶ شد نشان می‌داد چطور بارون تصمیم گرفت تیم چهارنفره روزنامه‌نگاری تحقیقی بوستون‌گلوب را برای دنبال‌کردن بیش از ۹۰ مورد تجاوز به نوجوانان بوستن توسط مقامات کلیساهای این شهر ترغیب کند و این تیم که گروه «اسپیات‌لایت» نام داشت درنهایت، یک روز دوشنبه اول هفته، اولین گزارش کامل آن را منتشر کرد.

واشنگتن‌پست یا سردبیری مارتین بارون اکنون یک سرویس عریض‌طویل روزنامه‌نگاری تحقیقی دارد که ۲۹ نفر در آن عضو هستند. این تیم شامل دبیر گروه روزنامه‌نگاری تحقیقی، یک معاون دبیر گروه، یک دستیار اجرایی، دو مسئول پایگاه‌های داده و جست‌وجوی اطلاعات، یک مسئول اینترنت، یک مسئول وب، ۲۱ گزارشگر و یک کارآموز است. گزارشگران در تیم گزارشگری تحقیقی دارای حوزه‌بندی مشخصی هستند و هر چند نفر از آنها به طور هم‌زمان در حوزه‌های مشخص خود کار می‌کنند.

موضوع این گزارش‌ها متنوع است و از تحقیق روی افسران پلیس آمریکایی که در آمریکا بر اثر شلیک کلوله کشته می‌شوند تا صاحب‌خانه‌هایی که به دلیل پرداختن‌نکردن مالیات خانешان ملکشان در شهری مثل واشنگتن مصادره می‌شود، گسترده است. بسیاری از گزارش‌های تحقیقی واشنگتن‌پست خط قرمز امنیتی را رد کرده‌اند؛ برای مثال، گزارشی در سال ۲۰۱۳ منتشر شد که نیروهای جاسوسی آمریکایی به‌طور مخفیانه به مبارزان کلمبیایی کمک می‌کنند یا در سال ۲۰۱۵ گزارشی منتشر شد از اینکه شاهدان عینی جرائم که با پلیس همکاری می‌کنند، تحت آزار و اذیت مجرمان قرار می‌گیرند و با تهدیدها و خطرات زیادی روبه‌رو می‌شوند.

گزارشگران تحقیقی واشنگتن‌پست، روی جزئیات مسائل بسیار کار می‌کنند و بعد از اینکه همه جنبه‌های یک ماجرا را بررسی و با منابع خبری صحبت کردند و آمار را درآوردند، با سبکی جذاب شروع به انتشار گزارش می‌کنند و برای انتشار آنچه برایش زحمت زیادی کشیده‌اند، برنامه‌ریزی دقیقی می‌کنند. برای مثال، در گزارشی که در سپتامبر سال ۲۰۱۳ درباره مصادره خانه‌های با مالیات معوقه منتشر شد، با بسیاری از صاحب‌خانه‌ها، شرکت‌های حقوقی‌ای که واسطه مصادره بودند، وکلای قضات و نهادهای مدنی مصاحبه شده بود. چند اینفوگرافیک برای این موضوع تهیه شده بود و دبیر گروه و گزارشگران ابایی از این نداشتند که این مسئله مربوط به فقط یک شهر از آمریکا و بخشی از مردم است. گزارش در سه قسمت، با عکاس‌های جذاب و اینفوگرافیک و نیز با مجموعه تصاویر و ویدئوها در وب‌سایت واشنگتن‌پست در روزهای هشتم تا ۱۰ سپتامبر ۲۰۱۳ منتشر شد. نویسندگان، گزارش را با تصویر یک کهنه‌سرباز آمریکایی که در ویتنام خدمت کرده بود و به دلایل جنگ ویتنام گرفته بود نیز دیده می‌شده است. خانه ۱۹۷۱هزاردلاری او به دلیل پرداختن مالیات ۱۱۳۴دلاری مصادره شده بود. این گزارش تحقیقی فاش می‌کرد پشت پرده مصادره این خانه‌ها که اغلب به سالمندان بدون آینده تعلق داشت، شرکت‌های حقوقی واسطه مصادره قرار دارند و نفع بسیاری از این کار می‌برند. بررسی واشنگتن‌پست نشان داده بود فقط شش شرکت حقوقی واسطه مصادره، به خانه‌هایی با مجموع ارزش ۵۴۰ میلیون دلار پست پیدا کرده بودند.

تهیه این گزارش ۱۰ ماه طول کشیده بود؛ گزارشگران واشنگتن‌پست تمام ۱۳هزار پرونده خود تصرف خانه را در این شهر از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۳ بررسی کرده بودند که نیمی از آنها با پرداخت معوقات به‌اضافه جریمه محکومه شده بود. پردازش رایانه‌ای، گزارشگران واشنگتن‌پست را به هزارو ۲۰۰ پرونده باز مصادره خانه و صدها مورد مصادره مکان‌های تجاری و غیرمسکونی رسانانده بود که تا آن زمان ۲۰۰ خانه به وسیله سرمایه‌گذارانی که خانه‌های مصادره‌ای را می‌خرند، از صاحب‌خانه‌ها گرفته شده بود. برای تهیه این گزارش عظیم، ۱۵ نفر درگیر بودند؛ نام سه نفر به‌عنوان نویسنده آمده بود، سه نفر در تهیه آن همکاری داشتند، دو نفر آن را ویرایش و دبیری کرده بودند. یک نفر در تحقیقات به گروه کمک کرده بود و شش نفر در کار تولید حاشیه‌های گزارش نقش داشتند. در سپتامبر، اکبر و دسامبر آن سال و حتی در مارس سال بعد، واشنگتن‌پست بارها واکنش‌های مختلف به این گزارش تحقیقی را منتشر کرد. اما این گزارش بهترین گزارش تحقیقی آن سال روزنامه نبود؛ واشنگتن‌پست برای یکی از گزارش‌های تحقیقی دیگرش در سال ۲۰۱۳ جایزه پولیتزر گرفت؛ گزارشی درباره گروهی از وکلا و پزشکان که خدمات بهداشتی لازم را به معدن‌کاران زغال‌سنگ مبتلا به بیماری «ریه سیاه» ارائه نکرده بودند.

نهاد

کنسرسیومی برای روزنامه‌نگاران افشاگر

هفته گذشته کنسرسیوم بین‌المللی روزنامه‌نگاران تحقیقی اعلام کرد که اسنادی را به دست آورده مبنی‌بر اینکه برخی افراد پناهگاه‌های مالیاتی ثروت خود را پنهان می‌کنند. این گروه یافته‌های خود را در قالب پرونده‌ای موسوم به «اسناد پاناما» منتشر کردند. گفته می‌شود این اسناد از مجموعه سند‌های منتشرشده توسط سایت افشاگر «ویکی لیکس» و همین‌طور مجموعه اسناد «ادوارد اسنودن»، کارمند سابق آژانس امنیت ملی آمریکا، بیشتر است. اما این کنسرسیوم چه انتلافی است و چه می‌کند؟

کنسرسیوم بین‌المللی روزنامه‌نگاران تحقیقی شبکه‌ای جهانی از حدود ۱۹۰ روزنامه‌نگار فعال در حوزه روزنامه‌نگاری تحقیقی از ۶۵ کشور جهان است که در ماجراهایی که نیاز به یافتن حقیقت در آنها وجود دارد، با هم تشریک‌مساعی می‌کنند.

این کنسرسیوم در سال ۱۹۹۷ به همت «چاک لویس»، روزنامه‌نگار آمریکایی، تشکیل شد. آنچه در این کنسرسیوم انجام می‌شود، بر انتشار گزارش‌هایی متمرکز است که انتشار آنها در چارچوب مرزهای یک کشور مشکل‌ساز است. مواردی مانند جرائم مرزی، فساد و حوزه‌هایی که در آنها قدرت‌ها وارد به جواب‌گویی می‌شوند، به علاوه گزارش‌هایی در حوزه روزنامه‌نگاری ردیاب و گسترش

این شکل روزنامه‌نگاری، از مواردی هستند که در این کنسرسیوم مورد توجه قرار می‌گیرند. داشتن پشتیبانی از سوی مرکز و مقر این کنسرسیوم و نیز داشتن امکان ضبط عمومی به علاوه همکاری وکلای افرادی که صحت و سقم جزئیات روزنامه‌نگاران می‌کنند، روزنامه‌نگاران این ائتلاف این امکان را دارند که داده‌هایی قابل‌اطمینان در دسترس داشته باشند.

در کمیته مشورتی این ائتلاف نام روزنامه‌نگاران تحقیقی صاحب‌نامی به چشم می‌خورد. برخی از آنها عبارت‌اند از بیل کوواش، چاک لویس، رینستال کالمن آلویس، فیلیپ نایتلی، ژوئن لیستر، جونائوان محمد، رجینالد شوا و براند هاستون.

اما چرا وجود چنین ائتلافی در دنیای رسانه ضروری است؟ به بیان دیگر چرا چنین ائتلافی هنوز وجود دارد؟ نیاز به وجود چنین سازمانی هیچ زمانی بیش از امروز احساس نشده است. جهانی‌شدن و توسعه موجب شده است که فشار فوق‌العاده‌ای بر جامعه انسانی وارد شود؛ بخشی از این فشارها عبارت‌اند از کارخانجات آلاینده و شبکه‌های مجرمانه چندملیتی. اعضای این کنسرسیوم متعهدند که درحال‌حاضر و در دوره‌ای که بیش از گذشته به اخبار و اطلاعات صحیح در سراسر دنیا نیازمندیم، چشم و کوش رسانه‌های خبری بر حقایق بسته شده است. در چنین فضایی است که این کنسرسیوم با فراخواندن روزنامه‌نگارانی از سراسر جهان، به افشای حقایق می‌پردازد.

برای فراهم‌کردن گزارش‌های این کنسرسیوم، تیم‌هایی متشکل از سه تا بیش از صد روزنامه‌نگار تحقیقی با هم کار می‌کنند. مقر این ائتلاف در واشنگتن دی‌سی است.

عکس: رونوفا رستمی، شرق

مصاحبه با «محمد مهدی فرقانی» درباره روزنامه‌نگاری افشاگرانه به بهانه انتشار اسناد پاناما

روزنامه‌نگاری تحقیقی در ایران جانيفتاده است

نگار حسینی

است که برای روزنامه‌نگاران تحقیقی اغلب مشکلاتی بسیار جدی پیش می‌آید و به انحای مختلف تلاش برای حذف آنها می‌شود.

❧ اساسا روزنامه‌نگاران کمابیش در همه جوامع در معرض ناامنی و خطر هستند. بنا بر ذات افشاگرانه روزنامه‌نگاری تحقیقی، به نظر می‌رسد روزنامه‌نگاران این حوزه بیش از دیگر همکارانشان در معرض خطر هستند؛ چه از سوی شبکه‌های فساد و چه حتی بابت مواردی که ناچار به شکستن قانون شده‌اند. امنیت این روزنامه‌نگاران چگونه تأمین می‌شود؟

این برمی‌گردد به قوانین هر کشوری که چقدر استقلال حرفه روزنامه‌نگاری را به رسمیت می‌شناسد و در چارچوب قانون آن را تضمین می‌کند؛ اینکه چقدر حق آزادی بیان و قلم و حق آزادی مطبوعات و رسانه‌ها را به رسمیت می‌شناسد. در کشورهایی که حقوق حرفه‌ای روزنامه‌نگاران توسط قانون پیش‌بینی و تضمین می‌شود، طبیعتا روزنامه‌نگاران از امنیت بیشتری برخوردارند تا به این وظیفه و مسئولیت اجتماعی خود عمل کنند اما در کشورهایی که قوانین در حوزه روزنامه‌نگاری نارسا و ناقص هستند، طبیعتا روزنامه‌نگاران در معرض تهدیدهای بیشتری قرار دارند.

❧ پس در کل، این نوع روزنامه‌نگاری با توجه به مواردی که به آن اشاره کردید، در ایران نمی‌تواند چندان محلی از اعراب داشته باشد. این‌طور نیست؟ واقعیت این است که روزنامه‌نگاری تحقیقی در ایران خیلی جا نیفتاده است و متأسفانه آنچنان که باید، هنوز حتی بین روزنامه‌نگاران ما شناخته‌شده نیست یعنی در میان بسیاری از روزنامه‌نگاران وقتی صحبت از روزنامه‌نگاری تحقیقی می‌شود، تصور می‌کنند منظور گزارش‌هایی است که در آنها عدد و رقم زیاد باشد یا منابع زیادی داشته باشد؛ یعنی گزارش عمقی با گزارش تحقیقی در بسیاری موارد اشتباه گرفته می‌شود. این تحقیقی است که در قالب پایان‌نامه کارشناسی ارشد در دانشکده خردمان انجام دادیم و مشخص شد بسیاری از روزنامه‌نگاران این اشتباه را مرتکب می‌شوند. در آن سال‌ها، شرکت‌های مضارب‌های در حال گرفتن تحقیقی در دوره کارشناسی ارشد روزنامه‌نگاری و ارتباطات سال‌هاست که ارائه می‌شود با این هدف که این مکتب روزنامه‌نگاری معرفی و شناخته و در صورت لزوم به کار گرفته شود.

❧ به این مورد اشاره کردید که در کشورهای درحال‌توسعه مواردی که بتوان آنها را زیرمجموعه روزنامه‌نگاری تحقیقی به حساب آورد، کم هستند. اگر بخواهیم در جامعه ایران به این شکل از روزنامه‌نگاری نگاه کنیم، مهم‌ترین مورد به اعتقاد شما کدام است؟

موردی که کامل مصداق روزنامه‌نگاری تحقیقی باشد به‌ندرت بشود سراغ گرفت. اما مثلا می‌شود افشاگری‌هایی که در سال‌های ۶۶ و ۶۷ در کیهان علیه شرکت‌های مضارب‌های صورت گرفت و براساس آن این شرکت‌ها موردبیکرد قانونی قرار گرفتند و تعطیل شدند را زیرمجموعه روزنامه‌نگاری تحقیقی به حساب آورد. در آن سال‌ها، شرکت‌های مضارب‌های در حال گرفتن پول مردم به بهانه دادن سود بالا بودند و بسیاری از آنها بعد از گرفتن پول‌ها، یا فرار کردند یا ورشکست شدند و در واقع به مردم ضرر و زیان وارد شد. در همان دوران سلسله افشاگری‌هایی در حدود شش ماه در روزنامه کیهان در قالب گزارش‌های تحقیقی صورت گرفت. من در آن دوران دبیر سرویس گزارش کیهان بودم. افشاگری‌های گسترده در مورد این شرکت‌ها و دست‌اندرکاران آنها، نهایتا منجر به فروپاشی این شرکت‌ها شد و یک روند تخریبی در اقتصاد ایران دست‌کم در آن زمان متوقف شد.

❧ در ۳۰ سال بعد از این، مواردی نداشته‌ایم؟

موارد چندان‌ی نبوده یا دست‌کم به صورت افشاگری جدی نبوده است که به هر حال شاید حافظه من یاری نمی‌کند.

❧ مصداق‌های این مکتب روزنامه‌نگاری که آن را از موارد مشابهی که برای مثال در یک سایت اسنادی منتشر می‌شود متمایز می‌کند، چیست؟ چند ویژگی برای روزنامه‌نگاری تحقیقی ذکر می‌کنند. یکی از مهم‌ترین این ویژگی‌ها این است که مسئله‌ای که به آن پرداخته می‌شود، باید مهم باشد و در زندگی مردم و جامعه تأثیر داشته و در سرنوشت آنها مؤثر باشد؛ یکی دیگر از ویژگی‌ها، مواردی است که سعی در پنهان‌کردن آنها در جامعه می‌شود و روزنامه‌نگار باید با تلاش شخصی خود آن موارد را کشف کند. ثالثا در روزنامه‌نگاری تحقیقی برخلاف روزنامه‌نگاری عادی، روزنامه‌نگار چندان به منابع رسمی تکیه نمی‌کند و منابع غیررسمی خود را جست‌وجو می‌کند و این یکی از تناقض‌های گزارش‌نویسی تحقیقی است. در واقع به این دلیل که از یک طرف روزنامه‌نگار از منابع غیررسمی استفاده می‌کند، بسیاری منابع حاضر نمی‌شوند خود را معرفی کنند و بعدا بابت اطلاعاتی که داده‌اند پشت روزنامه‌نگار بایستند و شهادت بدهند و درعین‌حال در روزنامه‌نگاری تحقیقی برخلاف روزنامه‌نگاری عادی، روزنامه‌نگار مسئول صحت و دقت اطلاعاتی است که منتشر می‌کند و باید درمورد آنها پاسخ‌گو باشد؛ این یکی از موانع و مشکلات روزنامه‌نگاری

انتشار اسنادی موسوم به اسناد پاناما و مرتبط‌دانستن آن با روزنامه‌نگاران تحقیقی این پرسش را به وجود آورده است که مرزهای روزنامه‌نگاری تحقیقی و بایدونباید‌های موجود در آن کجاست و در نهایت این مکتب روزنامه‌نگاری در جهان امروز که گسترش و انتشار اطلاعات در آن بابت سلطه سرمایه‌داری دشوار است، چه جایگاهی دارد. به‌علاوه، افشاگری‌هایی که در سال‌های اخیر جولیان آسانژو اسنودن انجام دادند آیا می‌تواند به روزنامه‌نگاری تحقیقی مرتبط باشد یا خیر. واقعیت این است که به دلیل مسائل و مشکلات به‌خصوص امنیتی روزنامه‌نگاران در این حوزه، این مکتب که از مکاتب پیشرو در روزنامه‌نگاری جهان است در کشورهای درحال‌توسعه کمتر با اقبال رسانه‌ها مواجه می‌شود تا جایی که حتی در مواردی گزارش‌های تحقیقی و گزارش‌های عمقی و تحلیلی در میان خود روزنامه‌نگاران، یکسان تلقی می‌شود. با محمد مهدی فرقانی، رئیس دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی، در مورد روزنامه‌نگاری تحقیقی گفت‌وگو کرده‌ایم:

❧ نخستین موارد روزنامه‌نگاری تحقیقی چه زمانی دیده شد و اساسا ریشه‌های این مکتب روزنامه‌نگاری به چه زمانی و چه رخدادهایی باز می‌گردد؟ اگر بخواهیم تاریخچه‌ای برای روزنامه‌نگاری تحقیقی ارائه دهیم، این تاریخچه چگونه خواهد بود؟

بسیاری معتقدند که نخستین ریشه‌های روزنامه‌نگاری تحقیقی حتی به اوخر قرن ۱۹ و اوایل قرن بیستم به‌ویژه در ایالات متحده آمریکا، با گزارش‌هایی که برخی از روزنامه‌نگاران آمریکایی از برخی ناپسامانی‌های یک شهر یا یک ایالت تهیه می‌کردند، برمی‌گردد. در این گزارش‌ها برای مثال در مورد وضعیت بیماران در بیمارستان روانی و نیز وضعیت سرویس مدارس در یک ایالت افشاگری می‌کردند. برای نوشتن این گزارش‌ها، روزنامه‌نگاران در مواردی مثلا به عنوان بیمار در بیمارستان روانی حضور می‌یافتند و مدت‌زمانی در وضعیت مشابه آن بیماران زندگی می‌کردند و بعد از خروج از بیمارستان دست به افشاگری می‌زدند و وضعیت بیمارستان را گزارش می‌کردند. در بسیاری از اوقات این گزارش‌ها تأثیرگذار بودند و موجب تغییر و تحول در وضعیت موردنظر می‌شدند؛ از جمله در وضعیت بیماران بیمارستان روانی و سرویس مدارس که به هر حال ناپسامانی‌هایی وجود داشت، بابت این گزارش‌های تحقیقی، تغییری به وجود می‌آمد. اگر بخواهیم در خارج از ایالات متحده به این شکل از روزنامه‌نگاری اشاره کنیم، می‌شود کشور انگلستان را مثال زد که در آن جسته و گریخته مواردی از این افشاگری‌ها وجود داشت. واقعیت این است که روزنامه‌نگاری تحقیقی اساسا مبتنی بر افشاگری است. بیشترین حوزه‌ای که موردتوجه روزنامه‌نگاری تحقیقی است، افشاگری فساد و سوءاستفاده از قدرت و ثروت و نیز هرگونه تخلفی است که به‌خصوص در بخش‌های دولتی به صورت پنهان و خرنده جریان دارد. البته این به آن معنا نیست که بخش خصوصی از حوزه تحقیق روزنامه‌نگاران تحقیقی مستثناست اما به دلیل آنکه در همه کشورهای جهان به طور تقریبی تمرکز عمده ثروت و قدرت در اختیار دولت است، معمولا تمرکز روزنامه‌نگاران تحقیقی نیز بر سوءاستفاده و فساد در بخش دولتی است. این نوع روزنامه‌نگاری کمابیش در سراسر دنیا ادامه دارد و همچنان به عنوان یک مکتب پیشرو و مترقی و تأثیرگذار روزنامه‌نگاری که می‌تواند منشأ تحولات مهمی در صحنه اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و امثالهم باشد، شناخته می‌شود. باید توجه داشت که مهم‌ترین ویژگی روزنامه‌نگاری تحقیقی تأثیرگذاریود و ایجاد تغییر در وضعیت موجود و نیز اصلاح آن وضعیت است.

❧ در خاورمیانه و به‌خصوص در ایران وضعیت این روزنامه‌نگاری چگونه بوده است؟ آیا این شکل روزنامه‌نگاری در این منطقه توانسته است منشأ تغییرات و تأثیراتی باشد؟

در ایران و خاورمیانه کم و به‌ندرت کارهایی در حوزه روزنامه‌نگاری تحقیقی انجام شده؛ به هر حال طبیعی است در کشورهایی که به دلیل نوع حکومت و ساختار قدرت، نظارت بر مطبوعات شدیدتر است و حتی بخش عمده‌ای از مالکیت مطبوعات به حوزه دولت تعلق دارد و بالطبع محدودیت‌های آزادی بیان و قلم بیشتر است، این‌نوع روزنامه‌نگاری با تنگنای بیشتری روبه‌روست و به همین دلیل در کشورهای درحال‌توسعه چندان شواهدی مبنی بر تأثیرات این مکتب روزنامه‌نگاری نمی‌توان سراغ گرفت. البته لازم است بگویم این به آن معنا نیست که اصلا موردی از این شکل روزنامه‌نگاری نبوده اما مواردی بسیار معدود و محدود بوده و بسیاری اوقات برای روزنامه‌نگارانی که چنین افشاگری‌هایی کرده‌اند، مشکلاتی ایجاد شده است.

اما ایجاد مشکل برای روزنامه‌نگارانی که در بخش روزنامه‌نگاری تحقیقی مشغول‌اند، مختص کشورهای درحال‌توسعه نیست. در غرب نیز کمابیش وضع به همین منوال است. در کشورهای توسعه‌یافته نیز با وجود ادعاهایی که در مورد آزادی قلم و بیان وجود دارد، سلطه سرمایه‌داری و حوزه قدرت آنچنان